

Afscheid Toin Duijx

Dankwoord van Joke Linders

Lieve Toin,

Aan mij de eer om een liefdesverklaring af te leggen aan wat jij voor het mooie vak van de kinder- en jeugdliteratuur hebt betekend. Het allereerste begin, hoewel buitengewoon belangrijk – studentenassistent bij prof. dr. Ria Bauer-van Wechem, bijzonder hoogleraar kinder- en jeugdliteratuur aan de pedagogische en antropologische subfaculteit van Leiden – sla ik over. Ik beperk me tot wat we samen hebben doorstaan vanaf 1985 tot 1999.

Ik leerde je kennen bij de oprichting van het Landelijk Platform Kinder- en Jeugdliteratuur op 2 november 1985. De daaruit volgende Stichting onder voorzitterschap van Hugo Verdaasdonk had tot doel 'het bevorderen van de aandacht voor kinder- en jeugdliteratuur in onderwijs en onderzoek, bij instellingen die boeken produceren, verspreiden en beoordelen, en bij het lezend publiek en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.'

Voor zover ik kan nagaan – geheugens zijn onbetrouwbaar – hebben wij op al die fronten samen gestreden.

- Het *Documentatieblad kinder- en jeugdliteratuur* waarvan jij altijd de grote aanvoerder was en bent gebleven ook nu het *Literatuur zonder leeftijd* heet en het een bijna te wetenschappelijk karakter heeft gekregen. Dat is dus 33 jaar, een christelijk aandoend aantal.
- De verschillende werkgroepen van het Platform zoals de Noord-Zuid ontmoetingen met conferenties in Baarle Nassau, nachtelijke escapades met Harrie Geelen, Imme Dros, Aidan Chambers, Paul Biegel, Nannie Kuijper,

Annemie en Margriet Heymans. De boeken die daaruit voortkwamen, de werkgroep 'Critici van kinder- en jeugdboeken', de werkgroep 'Geschiedenis van de kinder- en jeugdliteratuur' en de werkgroep 'sectie Nederland IBBY'.

Uit de werkgroep kinder- en jeugdliteratuur in het HBO vloeiden twee cursussen voort die veel mensen zich nog herinneren. De cursus 'Weet je nog een leuk boek?', waarmee Toin en ik door het land trokken. Allochtone en autochtone ouders, onderwijzers, bibliotheekmedewerkers aan het denken zettend over wat je moet weten of gelezen moet hebben wil je het lezen kunnen bevorderen. Vaak gesteund door schrijvers als Jacques Vriens, Nannie Kuiper, Anke de Vries, Dolf Verroen. Hilarische bijeenkomsten, vermoeiend maar zeer bevredigend voor alle partijen. De schrijvers kregen daarvoor een bescheiden honorarium van het ministerie van CRM of hoe het toen heette. In de praktijk was het Betsy Insinger die de centen uitdeelde. En op de achtergrond steeds Hugo Verdaasdonk die zorgde dat wij op het ministerie terecht konden.

Later, toen de Stichting Lezen dit soort leesbevorderende activiteiten overnam, hebben we de cursus 'Oordelen over kinder- en jeugdliteratuur' opgezet. Samen met anderen uiteraard, maar altijd vanuit een grote gedeelde passie en betrokkenheid. Dat was heerlijk werken Toin, ook al was en bleef het onbezoldigd.

Tot slot wil ik er drie projecten even uit wil lichten.

- 1 De geschiedenis van Van Holkema & Warendorf moest geschreven worden en dat was een heidense klus met veel archiefwerk en veel lezen. De opdracht daarvoor kwam van Martine Schaap en voor de uitvoering ervan deed je een beroep op mij. Wat hebben we daar voortvarend aan gewerkt. Het werd een kleine geschiedenis van de jeugdliteratuur waaruit tot op vandaag nog geciteerd wordt. *De Goede Kameraad* noemden we dat boek, naar een bekende serie van Van Holkema & Warendorf. Maar eigenlijk bedoelde ik daar jou mee, Toin.
- 2 Een paar jaar later – jij had toen even wat te hard gewerkt en moest het rustiger aandoen – vroeg Martine mij een nieuwe, modernere versie van

'Kun je nog zingen, zing dan mee' te maken. En daarvoor riep ik jouw hulp in en die van de studenten in Leiden. In groepjes togen ze langs peuter- en kleuterscholen, bezochten ze gezinnen, namen oude en nieuwe liedjes op met een bandrecordertje, zochten in oude liedjesboeken en archieven naar veranderingen in teksten etcetera etcetera. En toen moesten wij dat samen uitzoeken, ordenen, rangschikken, toelichten etcetera etcetera in wat *Liedjes met een hoepeltje erom* en *Alle liedjes met een hoepeltje erom* ging heten. Jij hebt je daar dikwijls zingend over uitgelaten maar dat ga ik vandaag niet doen.

- 3 Behalve alle redactievergaderingen, boeiende discussies, snelle etentjes, lange treinreizen ben ik je heel erg dankbaar voor wat je voor mij hebt gedaan in de aanloop naar mijn promotie op het schrijverschap van Annie M.G. Schmidt in 1999. Heel wat versies die de eindstreep nooit hebben gezien, heb jij voor mij afgedrukt en becommentarieerd. Maar belangrijker nog was je onvoorwaardelijke steun.

Ik moet eindigen vanwege de mij toegemeten tijd en het overschrijden van het mij toegewezen tijdsgewricht, maar ik hoop vurig dat je het een beetje warm hebt gekregen van deze liefdesverklaring. Want dat was de bedoeling, dat je het zou voelen hoe dankbaar wij je zijn.

Dankwoord van Helma van Lierop-Debrauwer

Lieve Toin,

Tegen zo'n prachtige liefdesverklaring kan ik natuurlijk niet op, maar toch wil ik heel graag namens alle bestuursleden een paar woorden tot jou richten over wat je al die jaren voor IBBY-Nederland hebt gedaan. Daarnaast wil ik je bedanken voor wat je binnen IBBY, maar ook daarbuiten, voor mij persoonlijk hebt betekend, al weet ik dat onze samenwerking ook met je vertrek uit het IBBY-bestuur gelukkig nog lang niet ten einde is.

Net als Joke heb ik je voor het eerst ontmoet bij de oprichting van het Landelijk Platform Kinder- en Jeugdliteratuur in november 1985, maar dat leidde er nog niet meteen toe dat we, zoals Joke en jij wel deden, samen optrokken. Joke en jij waren toen al echte spinnen in het web van de jeugdliteratuur, terwijl ik nog maar net begonnen was aan mijn proefschrift over kinderliteratuur in gezinnen met jonge kinderen. Over jouw werkzaamheden van voor 1985 weet ik eerlijk gezegd niet heel veel, maar dat je je ook toen al met hart en ziel inzette voor de jeugdliteratuur blijkt uit het telefoontje dat ik twee weken geleden kreeg van professor Ria Bauer-van Wechem. Joke noemde haar ook al. Zij had de uitnodiging voor de vriendenmiddag ontvangen en liet me weten dat ze vanwege haar gezondheid jammer genoeg niet kon komen. Ze vroeg me echter heel nadrukkelijk of ik haar dank aan jou wilde overbrengen voor je inzet voor de jeugdliteratuur. Dat doe ik met heel veel plezier.

Gaandeweg de jaren kruisten onze wegen elkaar steeds vaker. In de jaren negentig trad ik toe tot de redactie van *Literatuur zonder leeftijd* dat toen overigens nog geen IBBY-publicatie was. Jij was op dat moment eindredacteur, een taak die je, na een korte onderbreking, nog steeds vervult. Daarnaast ben je de

laatste jaren als penningmeester van IBBY verantwoordelijk voor de administratie van de Lzl-abonnementen. Wat mij al die jaren is opgevallen, is de efficiëntie waarmee je zaken die betrekking hadden op *Literatuur zonder leeftijd* regelt, ongeacht of het nu om de redactie van de teksten of om de contacten met abonnees gaat. Vriendelijk, doch beslist herinner je auteurs aan hun deadline en wijs je abonnees die zich uitschrijven op hun betalingsverplichting. Nieuwe abonnees heet je altijd direct na inschrijving welkom met een aardige mail en een mooi boek. Efficiënt ben je ook in hoe je activiteiten op het gebied van de jeugdliteratuur met elkaar weet te verbinden. *Literatuur zonder leeftijd* is daar een mooi voorbeeld van. Het tijdschrift heeft tot doel de studie van de kinder- en jeugdliteratuur te bevorderen. IBBY heeft in haar missie datzelfde doel geformuleerd en dus kwam je een aantal jaren terug met het voorstel om van *Literatuur zonder leeftijd* een IBBY-publicatie te maken. Ik vind dat een mooi staaltje van krachten bundelen.

Voor mij persoonlijk was de samenwerking rond de ontwikkeling van een academische master jeugdliteratuur heel bijzonder. Dat we dat ideaal in Tilburg hebben weten te realiseren, is absoluut mede te danken aan het vele denk- en handwerk dat jij hebt verricht. Het was dan ook een flinke domper dat je moest vertrekken door een reorganisatie in Tilburg, maar het typeert je dat je me toch met raad en daad terzijde bleef staan en ook een aantal activiteiten van de master wist te verbinden met IBBY.

Inmiddels trekken we ook alweer heel wat jaren met elkaar op binnen het IBBY-bestuur. Wat heb jij daar ongelooflijk veel goed werk verricht! Je hebt IBBY-Nederland op een fantastische manier vertegenwoordigd in binnen- en buitenland. Niet voor niets was jij de eerste die werd benaderd voor een ontmoeting met prinses Kiko van Japan die op 28 oktober 2018 in het Literatuurmuseum te gast was en die graag een aantal vooraanstaande mensen uit de jeugdliteratuur wilde ontmoeten. Helaas was je die dag ziek, maar ik mag je zo dadelijk toch namens haar een keizerlijk cadeautje overhandigen. Omdat velen van u al jaren trouwe IBBY-vrienden zijn, hebt u vast een idee gekregen van wat er binnen IBBY allemaal geregeld moet worden. De activiteiten volgen elkaar in hoog tempo op. Ik kan u verzekeren dat het met Toin in het bestuur niet moeilijk is om het overzicht te bewaren. De vergaderingen worden tot in de puntjes

voorbereid, zodat iedereen op tijd de juiste documenten heeft en op het goede moment actie kan ondernemen. Een dergelijke toewijding maakt het bestuurswerk gemakkelijk en uiterst plezierig.

Net als Joke wil ik me aan de tijd houden die wij ons zelf hebben toegewezen, dus ik ga afronden. We hebben binnen het bestuur al met woorden, een cadeau en een lekkere lunch onze grote dank uitgesproken, maar ik doe dat graag nog eens over met zoals gezegd een keizerlijk cadeautje, een bos bloemen en een certificaat waarin we je voor alles wat je voor IBBY hebt gedaan, benoemen tot Vriend-voor-het-leven van IBBY-Nederland. Ik hoop dat je even naar voren wil komen om onze blijken van dankbaarheid in ontvangst te nemen.

CERTIFICAAT

bloemen zijn aardig

woorden zeggen meer
een boeketje zachte zinnen
woorden om te minnen

Stichting IBBY sectie Nederland

heeft het genoegen

Antonius Wilhelmus Maria Duijx

als erkenning voor zijn buitengewone verdiensten
hierbij te benoemen tot

VRIEND-VOOR-HET-LEVEN

Den Haag, 9 november 2018

Helma

Helma van Lierop-DeGauwer
Voorzitter

taal verbindt ons zeer

IBBY
NEDERLAND

Katern bij *Literatuur zonder leeftijd*, 32(107), 2018.

De teksten in dit katern zijn uitgesproken bij het afscheid van Toin Duijx als penningmeester en secretaris van IBBY-Nederland op 9 november 2018.

Afbeelding voorkant: Alex de Wolf

Beeldsonnet achterkant: Ted van Lieshout. Uit: *Rond vierkant vierkant rond*. Leopold, 2015.

